

STORTINGET

Innst. 66 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:271 S (2022–2023)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen, Guri Melby, Grunde Almeland, Abid Raja, Sveinung Rotevatn og Ingvild Wetrhus Thorsvik om tiltak for å reetablere livskraftige fiskebestander i Oslofjorden

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunene gis mulighet til å opprette lokale fiskeforbudssoner.
2. Stortinget ber regjeringen forby bunntåling i Oslofjorden.
3. Stortinget ber regjeringen utrede behovet for sterkere fiskerestriksjoner i Oslofjorden og behovet for større marine verneområder.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anniken Huitfeldt, Sverre Myrli, Runar Sjøstad og Solveig Vitanza, fra Høyre, Olve Grotle, Linda Hofstad Helleland og Lene Westgaard-Halle, fra Senterpartiet, Jenny Klinge, lederen

Willfred Nordlund og Per Olav Tyldum, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Rødt, Geir Jørgensen, fra Venstre, Alfred Jens Bjørlo, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til Dokument 8:271 S (2022–2023) om tiltak for å reetablere livskraftige fiskebestander i Oslofjorden. Komiteen viser videre til fiskeri- og havministerens brev av 16. oktober 2023 med statsrådens vurdering av representantforslaget. Brevet er vedlagt innstillingen.

Komiteen deler forslagsstillernes oppfatning av at tilstanden for fiskebestandene i Oslofjorden er alvorlig. Tareskog og ålegrasenger er i kraftig tilbakegang, og torskebestanden er på et historisk lavt nivå. Miljøgifter har ført til at fisk og skalldyr fra deler av fjorden ikke bør spises.

Komiteen viser til ovennevnte brev fra statsråden, der det framgår at Havforskningsinstituttet har gjennomført undersøkelser som viser at tilstanden for kyst- og fjordtorskbestandene i Oslofjorden og områder lenger sør over tid er redusert med vedvarende høy fiskedødelighet for kystnær torsk.

Komiteen viser til at det i 2019 ble innført flere tiltak for å bidra til vern av kysttorsken i sør, blant annet:

- Forbud mot å fiske torsk i Oslofjorden innenfor grunnlinjen fra og med Vestfold og Telemark og til grensa mot Sverige. Forbudet gjelder hele året.
- Forbud mot alt fiske i 14 gytefelt langs strekningen Lindesnes til svenskegrensa i tiden torsken gyter (1. januar–30. april).
- Forbud mot å fiske med bunnsette garn hele året innenfor grunnlinja fra og med Vestfold og Telemark til grensa mot Sverige. Denne regelen kommer

i tillegg til forbudet mot fritidsfiske med garn på grunnere vann enn 25 meter, som gjelder i hele Skagerrak i perioden fra og med 1. juni til og med 15. august.

Komiteen viser til «Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv», som ble lagt frem av regjeringen Solberg i 2021. Tiltaksplanen legger til grunn at det trengs innsats på alle nivå for å sikre en ren og levende Oslofjord, og at kommune, fylke og stat har ulike roller, men et felles ansvar for at man lykkes med å redde fjorden.

Komiteen viser til at forvaltningen av marine ressurser i dag skjer på nasjonalt nivå, og at statsråden i ovennevnte brev til komiteen argumenterer for at denne praksisen må fortsette.

Videre registrerer komiteen at statsråden ikke mener det er riktig å innføre et forbud mot bunntråling i Oslofjorden.

Komiteen merker seg at statsråden mener det er for tidlig å innføre nye fiskerirestriksjoner i Oslofjorden nå. Begrunnelsen er at tiltakene som ble innført i 2019, har virket i relativt kort tid, og at det derfor er vanskelig å si noe sikkert om effekten av dem.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Rødt, tar på stort alvor den miljøtilstanden som Oslofjorden er i.

Flertallet viser til at Oslofjorden har miljøutfordringer av flere grunner. Naturlig avrenning fra det meste av østlandsområdet har sine utløp i Oslofjorden. Dette gjelder utslipp fra kommunale avløp og avløp i spredt bebyggelse og avrenning fra landbruk.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Rødt, viser til at i tillegg påvirker klimaendringene miljøet og forsterker effektene av menneskelig aktivitet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at partene i årets jordbruksoppgjør var enige om å sette av midler til styrking av vannmiljøtiltak i Oslofjorden. I Regionalt miljøtilskudd i jordbruket (RMP) ble 150 mill. kroner øremerket til tiltak for redusert avrenning til Oslofjorden, noe som er en økning på 80 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at regjeringen kontinuerlig jobber med oppfølging av arbeidet knyttet til en helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden som skal danne utgangspunkt for finne løsninger som kan bidra til å bedre miljøsituasjonen og fiskebestandene i Oslofjorden.

Disse medlemmer mener at Fiskeridirektoratet fortsatt må være sentralt i forvaltning og regulering av fiskeressursene, og at dette ansvaret ikke bør delegeres til ulike kommuner. Disse medlemmer viser til

direktoratets kompetanse og kunnskap om marin ressursforvaltning som få andre besitter. Det er også vanskelig å forvalte fisk som stadig er i bevegelse så lokalt, siden den i stor grad vil forflytte seg inn og ut av kommunale grenser.

Disse medlemmer viser til at en innføring av et generelt forbud mot bunntråling i dette området vil innebære at den eksisterende kystrekeflåten ikke vil kunne utøve dette fiskeriet lenger, noe disse medlemmer ikke ønsker. Trålingen foregår i områder som har vært brukt til matproduksjon i mange tiår, og yrkesfisket i Oslofjorden i dag er relativt begrenset når det gjelder både fangstmengde og antall fiskefartøy. Disse medlemmer viser til at det gjøres et kontinuerlig arbeid med å utvikle redskaper som er mer skånsomme mot havbunnen, og som er mer treffsikre med hensyn til målarten for fisket.

Disse medlemmer viser til at det er innført flere tiltak på fiskerisiden som skal begrense fiskeriaktiviteten i Oslofjorden. Det må forventes at synlige effekter av ethvert tiltak i komplekse marine områder kan ta tid, og dette gjelder særlig i Oslofjorden, hvor mange ulike faktorer påvirker miljøsituasjonen. Disse medlemmer viser til at regjeringen fortløpende vurderer nye tiltak innenfor fiskeriene og i samarbeid med fiskeriorganisasjoner, forvaltningen og andre fagmiljøer.

Komiteen viser til at miljøtilstanden i Oslofjorden er alvorleg. Dette har flere grunner, mellom anna at fjordområdet ligg langs det tettast befolka området i Noreg og derfor er utsett for mange ulike påverknadsfaktorar. Det blir vidare vist til at naturleg avrenning frå det meste av austlandsområdet endar i Oslofjorden, og i tillegg kjem utslepp frå kommunale avløp og avløp frå spredt busetnad og avrenning frå landbruket. Dette medfører ei for høg belastning av nærings salt og partiklar som mellom anna fører til oppblomstring av algar og tilslamming, noko som igjen har negative konsekvensar for plante- og dyreliv og for menneske. Det blir vidare også understreka at klimaendringane påverkar miljøet og forsterkar effektane av menneskeleg aktivitet. Sommarens ekstremvær har openbert tilført fjorden store mengder partiklar, nærings salt m.m., og ein har ikkje full oversikt over kor lenge dette også vil påverke miljøet i fjorden negativt.

Medlemene i komiteen frå Høgre viser vidare til at Havforskningsinstituttet har gjennomført undersøkingar som viser at tilstanden for kyst- og fjordtorskbestandane i Oslofjorden, men også lenger sør, over tid er redusert, med vedvarande høg fiskedødeligheit for kystnær torsk. Undersøkingar viser òg at det er fritidsfisket som står for det høgaste uttaket av kysttorsk i Oslofjorden. For å bidra til vern av kysttorken i sør blei det i 2019 innført ei rekkje tiltak. I tillegg

blei det innført tekniske reguleringar som sorteringsrister i rekefisket og større maskevidd for å sikre betre selektivitet i fisket og passe på den mest sårbare og minste fisken.

Desse medlemene meiner det er viktig å understreke at forvaltninga av marine ressursar i dag skjer på nasjonalt nivå. Det er fleire årsaker til dette, mellom anna at det dreier seg om levande ressursar som vandrar i havet, og som ikkje naturleg høyrer til i ein bestemt kommune. Vidare peikar desse medlemene på at oppgåva med forvaltning og kontroll av marine ressursar i dag ligg hos Fiskeridirektoratet, og at sjølv om lokale myndigheiter og interesser er tett på aktiviteten og områda og såleis kan bidra med verdifulle innspel gjennom høyringar m.m., er det svært viktig å halde fast ved at forvaltning av fiskeriressursane skal vere eit nasjonalt ansvar.

Desse medlemene meiner at forslag nr. 1 i representantforslaget utfordrar det forvaltningsregimet Noreg har, og ein bør derfor vere varsam med å delegerer dette til andre. Direktoratet har gjennom mange år opparbeidd seg ein kompetanse og kunnskap om marin ressursforvaltning som få andre har. Fiskeridirektoratet bør derfor halde fram som sentralt i forvaltning og regulering av desse ressursane.

Når det gjeld forslag 2 i representantforslaget, vil desse medlemene peike på at hausting av marine ressursar, som er matproduksjon, i regelen vil medføre ein viss påverknad på naturen. Botntråling er den einaste effektive måten å fiske reker på. Samstundes føregår botntråling i Oslofjorden og lenger ut i Skagerrak i hovudsak på velkjente rekefelt. Trålinga skjer i område som har vore nytta til matproduksjon i mange tiår, og yrkesfisket i Oslofjorden i dag er relativt avgrensa både når det gjeld mengde av fangst og talet på fiskefartøy.

Desse medlemene vil derfor understreke at ein bør vere forsiktig med å indikere at ansvaret for tilstanden i Oslofjorden ligg hos eit lite tal yrkesfiskarar. Til dette kjem at det kontinuerleg vert arbeidd med å utvikle reiskapar som er meir skånsame mot havbotnen, og som er meir treffsikre med omsyn til målarten for fisket.

Desse medlemene vil understreke at ei eventuell innføring av eit generelt forbod mot botntråling i dette området vil medføre at den eksisterande kystrekeflåten ikkje lenger kan utøve dette fisket. I tillegg til at det vil ha konsekvensar for fartøysida, vil det òg ha konsekvensar for aktivitetar på land som er avhengige av råstoffet, og for folk sin tilgang til ferske reker.

Samtidig som dette er sagt vil desse medlemene vise til Miljødirektoratets nyleg framlagte statusrapport om «Gjennomføring av helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden: Rapport for året 2022–2023». Rapporten omhandlar også nokre av dei forholda som representantforslaget handlar om, og det er mellom anna gitt råd

om kva som bør vurderast framover. Desse medlemene har særskilt merka seg dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at fiskeri- og havbruksnæringen er en av Norges viktigste næringer og vil fortsette å være det i fremtiden. Disse medlemmer mener gode rammebetingelser med mindre regulering og styring er viktig for at næringen skal vokse ytterligere. Disse medlemmer mener et forbud mot bunntråling, større verneområder og kommunale fiskeforbudsområder i praksis vil bety en nedleggelse av fiskerinæringen i Oslofjorden. I tillegg til at det vil ha konsekvenser for fartøysiden, vil det også ha svært negative konsekvenser for aktiviteter på land som er avhengig av råstoffer.

Disse medlemmer mener det er andre forhold enn fiskeri som er hovedårsaken til at tilstanden for fiskebestandene i Oslofjorden er alvorlig, og en må i større grad bruke krefter på å finne løsninger som kan bidra til å bedre miljøforholdene i fjorden for å reetablere flere livskraftige fiskebestander i Oslofjorden.

Komiteens medlem fra Rødt er som forslagsstillerne meget bekymret for miljøtilstanden i Oslofjorden og for livet i fjorden.

Dette medlem vil vise til høringsinnspill fra blant andre NMBU/ Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning (MINA) og Fiskarlaget, hvor det påpekes at den største andelen av fisket etter torsk i dag tas av fritidsfiskere. Dette medlem mener derfor at en bør være forsiktig med å sette næringsutøvere på land hvis deres fiske i seg selv ikke utgjør en avgjørende del av påvirkningen på torskestammen.

Dette medlem vil vise til at fiske er en tradisjonell og viktig næringsvei i Oslofjorden. Dette medlem vil videre vise til at nyrekrutteringen til fiske i Oslofjorden hovedsakelig går til rekefisket. Dette medlem vil understreke at å innføre forbud mot trål i Oslofjorden vil føre til at rekefisket legges ned.

Dette medlem viser til at undersøkelser NMBU og Havforskningsinstituttet gjorde 2015–2018, viste at den generelle minstemålbestemmelsen kun var kjent blant 20 pst. av fritidsfiskere. Dette viser at allerede innførte fiskereguleringer i liten grad er kjent blant fritidsfiskere. Dette medlem viser videre til at det i høringsinnspill fra Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning ved NMBU foreslås at det utredes et forbud mot fritidsfiske etter ørret i visse perioder av året, for å bekjempe bifangst ved fritidsfiske. Å tillate fiske etter andre arter enn torsk i torskefredningsområder og fiske etter sjørøret i fredningsperioden 1. januar og ut april vanskeliggjør kontroll av fritidsfiskere generelt, samtidig som det bidrar til bifangst av torsk som kan føre til økt dødelighet for skadede individer.

Videre vil dette medlem vise til at Fiskeridirektoratet gjennom flere år har vært underfinansiert. Dette går også ut over direktoratets muligheter til å drive fiskerikontroll for å håndheve eksisterende og foreslåtte fiskerestriksjoner.

Dette medlem vil til slutt vise til at den største påvirkningen på livet i Oslofjorden er utslipp av nitrogenholdig kloakk og avrenning fra jordbruket. Utslippene i Oslofjorden er et av de aller største miljøproblemer vi har i Norge, og det er i dag et enormt etterslep på kommunale renseanlegg.

Dette medlem fremmer på dette grunnlag følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med Fiskeridirektoratet og relevante kommuner iverksette målrettede informasjonskampanjer rettet mot fritidsfiskere om vernetiltak for torsk.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Oslofjorden over lengre tid har vært preget av en rekke utfordringer som har ført til en gradvis utarming av fiskersamfunn og økosystemet i fjorden. Gjennom avløpsvann, avrenning fra jordbruksarealer og marin forsøpling har tilførselen av nitrogen og fosfor vært høyere enn det fjorden er i stand til å håndtere naturlig. I tillegg har fjorden over mange tiår vært utsatt for et overfiske. Disse medlemmer viser til at torskbestandene er blitt redusert med om lag 86 pst. de siste 100 årene.

Disse medlemmer viser til at det er innført mulighet for å opprette lokale fredningsområder for hummer, noe som har hatt god effekt på hummerbestandene i områdene Havforskningsinstituttet har fulgt opp, med betydelig økning i både antall hummer og gjennomsnittsstørrelse i fredningsområdene sammenliknet med kontrollområder som er åpne for ordinært fiske.

Disse medlemmer påpeker at det er lignende resultater der det finnes erfaring med egne fredningsområder for fisk. Disse medlemmer mener kommunene bør gis myndighet til å opprette lokale fredningsområder for fisk for å sikre livskraftige bestander, tilsvarende retten som i dag finnes til å opprette hummerfredningsområder.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunene gis mulighet til å opprette lokale fiskeforbudssoner.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at bunntåling ble introdusert i Oslofjorden i perioden 1890–1910 og siden har kunnet brukes i områdene definert som «rekefelt» på fjord- og havbunn dypere enn 60 meter. Over-

gangen fra det tradisjonelle fiskeriet med bunn garn og håndsnøre til effektive moderne fiskeredskaper førte til en gradvis utarming av lokale bestander med begrenset «påfyll» fra tilgrensende havområder. Disse medlemmer viser til at store, gamle individer av en rekke fiskearter er funksjonelt viktige i økosystemet og viktige for vedlikehold av bestander som stamfisk. Slike fisker er nå svært sjeldne i Oslofjorden, Skagerrak og Kattgat. Gjenoppbygging av bestander med bred alders- og størrelsessammensetning er et uttalt mål i hele denne regionen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen forby bunntåling i Oslofjorden.»

Komiteens medlem fra Venstre henviser til at «Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv» ble lagt frem av regjeringen utgått av Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti i mars 2021. Dette medlem mener kommunene, fylkene og staten har ulike roller og myndighet, men et felles ansvar for at man lykkes med å redde Oslofjorden ved å innføre nødvendig og ambisiøs politikk på sine respektive forvaltningsnivå.

Dette medlem registrerer også at flere av fylkene rundt Oslofjorden har ytret et ønske om strengere fiskerestriksjoner. Dette medlem viser til politisk plattform for fylkesrådet i Akershus, utgått av Høyre, Framskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti:

«Fylkesrådet ønsker at det lages større vernesoner i Oslofjorden der fangst og fiske er forbudt frem til et sunt liv i fjorden er gjenopprettet. Arbeidet må være basert på forskning og skje i dialog med fiskerinæringen. Opprettelse av flere reservater kan være aktuelt, for eksempel for hummer og fisk, og bygging av rev og ålegressenger.»

Dette medlem viser også til Hammersborg-erklæringen, det politiske grunnlaget for et blågrønt byråd i Oslo utgått av Høyre og Venstre, der nye verktøy for å ivareta dyreliv og natur i fjorden blir etterlyst fra statlige myndigheter:

«Byrådet vil sette inn tiltak som ivaretar natur og dyreliv i Oslofjorden i samarbeid med statlige myndigheter, slik som utvidede vernesoner, fiskeforbudssoner osv.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til rapporten «Krafttak for kysttorsken» fra Havforskningsinstituttet. Her slås det fast at overfiske gjennom de siste 100 årene er en sentral årsak til fiskebestandenes sterkt reduserte tilstand i Ytre Oslofjord og Indre Skagerrak. Disse med-

le m e r viser til at den samme rapporten også peker på at et av de viktigste tiltakene for å redde og gjenoppbygge fiskebestandene i fjorden, samt økosystemet knyttet til fjordbunnen, er en strengere fiskeriforvaltning.

Disse medlemmer viser til at dette er i tråd med beste tilgjengelige kunnskap om effektivt marint vern, som tilsier at ønskede effekter av fredning først oppnås når fiskeri opphører i tilstrekkelig store områder. Disse medlemmer mener tiltak som etablering av nullfiskeområder og reduksjon av omfanget av areal som er gjenstand for bunntråling, kan være viktige tiltak for å nå dette målet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede behovet for sterkere fiskerestriksjoner i Oslofjorden og behovet for større marine verneområder.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne merker seg en bred erkjennelse av at Oslofjordens økosystem er sterkt redusert og svekket sammenlignet med det høyproduktive, artsrike systemet fjorden var for hundre år siden. Svært få arter er igjen i livskraftige bestander. De fysiske og kjemiske forutsetningene for liv i fjorden er nå svært dårlige. Ødeleggelsene er kommet så langt at det er svært lite sannsynlig at fjorden kan reddes bare med små og ukontroversielle lavkosttiltak.

Disse medlemmer minner om at situasjonen i fjorden ikke er en tilfeldig ulykke. Den skyldes en i hovedsak villet politikk som har medført en mengde lovlige, men kortsynte beslutninger og ukoordinerte tiltak gjennom hundre år.

Disse medlemmer påpeker at hvis Oslofjorden skal reddes, krever det nødvendigvis vilje i politikk og forvaltning til å akseptere at forvaltningen av fjorden fram til nå har feilet nærmest fullstendig. Å redde Oslofjorden krever derfor åpenhet for at nye, uprøvde grep og endret organisering kan være nødvendig i forvaltningen. Det krever en reell føre-var-tilnærming, altså vilje til å gjennomføre tiltak selv om kunnskapsgrunnlaget ikke er helt avklart. Det kreves en politikk som reelt ser alle påvirkninger og tiltak i sammenheng, og vilje til å innføre tiltak som kan bety interessekonflikter og økonomiske og politiske kostnader.

Disse medlemmer påpeker at «Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv» er utilstrekkelig. Planen peker ut et viktig hovedgrep, redusert trogentilførsel, men inneholder for få politiske og økonomiske virkemidler til å gjennomføre dette meget omfattende og kostbare tiltaket. Med dagens svake vilje til krav og finansiering for å redusere ni-

trogentilførselen vil det ta svært lang tid før nitrogennivåene i fjorden reduseres nok til å gi økologisk effekt.

Disse medlemmer påpeker videre at planen ut over dette har få grep som reelt stopper overbeskatning og gir arter og økosystem mulighet til å bygge seg opp. Planen tar i liten grad konsekvensen av at ny forskning tilsier at det lever genetisk distinkte lokale bestander av torsk og andre arter i området, og at omfattende lokalt arealvern er en av forutsetningene for at lokalt tilpassede bestander skal kunne bygge seg opp igjen. Planen inkluderer en torskefredning som i praksis er langt fra fredning, men bare dekker en begrenset del av fisket i et begrenset område i en begrenset periode av året. Derfor fiskes det fortsatt torsk i Oslofjorden. Planen tar ikke konsekvensen av at reketråling skjer på en bestand ICES definerer som «under føre-var nivået siden 2006» og «under kritisk nivå siden 2010», og dessuten bidrar til å skade bunnhabitat som er viktig for mange arter, samt tar bifangst som motvirker gjenoppbygging av torsk og andre arter. Planen ser bort fra at brisling som fortsatt fiskes i Oslofjorden, er en viktig del av økosystemet og med atskillig sannsynlighet er en lokal bestand som bør forvaltes og beskyttes lokalt. Ny biologisk kunnskap tilsier at dette er bildet for mange arter, inklusive ikke-kommersielle, men økologisk viktige arter. Planen ser langt på vei bort fra at Oslofjordens økosystem er en integrert del av, og bare kan forvaltes effektivt tett samordnet med, Skagerrak og Kattegat.

Disse medlemmer påpeker videre at med unntak av hummerfredningsområder (som i stor grad er innført uavhengig av planen) viser planen at fredning selv i liten skala har rask og god effekt. Ut over dette har handlingsplanen så langt gitt liten påvist positiv effekt for arter eller habitater.

Disse medlemmer noterer seg at statsråden motsetter seg forslag til nye tiltak under henvisning til dette og viser til at det trengs tid før en kan si om nåværende tiltak virker. I en situasjon hvor fjorden er i kritisk dårlig tilstand og mange relevante tiltak er uprøvd, framstår dette som en risikabelt defensiv strategi.

Disse medlemmer registrerer at det fortsatt mangler presis kunnskap om effekter, arter, bestander, habitater og økosystem i Oslofjorden, Skagerrak og Kattegat. Slik kunnskap er en forutsetning for gjenoppbygging og varig bærekraftig forvaltning av fjorden. Hvis målene i regjeringens helhetlige tiltaksplan for Oslofjorden skal nås, og Oslofjorden bygges opp igjen på lang sikt, må arbeidet i større grad baseres på et nasjonalt koordinert, tverrfaglig krafttak innen forskning og overvåking. Et omfattende og internasjonalt ledende faglig samarbeid er allerede i gang rundt kunnskapsbygging om økosystem og tilstand i Skagerrak, Kattegat og Oslofjorden (SKO-programmet) med Havforskningsinstituttet, Universitetene i Oslo og Agder, NMBU, NIVA og Meteorologisk institutt som sentrale institusjoner.

Disse medlemmer konstaterer at SKO-samarbeidet utgjør en riktig og nødvendig faglig plattform som bør brukes mer systematisk til å levere et faglig grunnlag for tiltak, vern og overvåking i Oslofjorden og tilknyttede områder. Et slikt samordnet faglig program vil også gjøre norsk forskning innen marin biologi og forvaltning, genetik og bevaringsbiologi mer anvendelig for Norges internasjonale arbeid i Det internasjonale havpanelet, som Norge leder.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det pågående forskningssamarbeidet i Skagerrak, Kattegat og Oslofjorden ('SKO') kan utvikles til et program med hovedmål om å levere et helhetlig kunnskapsgrunnlag for å redde og bygge opp igjen økosystemene Oslofjorden og tilliggende områder.»

«Stortinget ber regjeringen utrede, med sikte på å innføre, verktøy som muliggjør store nok verneområder i Oslofjorden og Skagerrak til at genetisk distinkte lokale bestander av torsk og andre arter får mulighet til gjenoppbygging.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utrede behovet for sterkere fiskerestriksjoner i Oslofjorden og behovet for større marine verneområder.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunene gis mulighet til å opprette lokale fiskeforbudssoner.

Forslag fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det pågående forskningssamarbeidet i Skagerrak, Kattegat og Oslofjorden (SKO) kan utvikles til et program med hovedmål om å levere et helhetlig kunnskapsgrunnlag for å redde og bygge opp igjen økosystemene Oslofjorden og tilliggende områder.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utrede, med sikte på å innføre, verktøy som muliggjør store nok verneområder i Oslofjorden og Skagerrak til at genetisk distinkte lokale bestander av torsk og andre arter får mulighet til gjenoppbygging.

Forslag fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen forby bunntåling i Oslofjorden.

Forslag fra Rødt:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med Fiskeridirektoratet og relevante kommuner iverksette målrettede informasjonskampanjer rettet mot fritidsfiskere om vernetiltak for torsk.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:271 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen, Guri Melby, Grunde Almeland, Abid Raja, Sveinung Rotevatn og Ingvild Wetrhus Thorsvik om tiltak for å reetablere livskraftige fiskebestander i Oslofjorden – vedtas ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 21. november 2023

Willfred Nordlund

leder

Rasmus Hansson

ordfører

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Fiskeri- og havministeren

Stortingets næringskomité
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/6277-

16. oktober 2023

Dokument 8:271 S (2022-2023) representantforslag om tiltak for å reetablere livskraftige fiskebestander i Oslofjorden

Jeg viser til Representantforslag 8:271 S (2022-2023) fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen, Guri Melby, Grunde Almeland, Abid Raja, Sveinung Rotevatn og Ingvild Wettrhus Thorsvik om tiltak for å reetablere livskraftige fiskebestander i Oslofjorden.

Vi tar på høyeste alvor den miljøtilstanden som Oslofjorden er i. Dette fjordområdet ligger langs det tettest befolkede området i Norge, og er således gjenstand for mange ulike påvirkningsfaktorer. Oslofjorden har miljøutfordringer av flere grunner. Naturlig avrenning fra det meste av østlandsområdet har sine utløp i Oslofjorden. Utslipp fra kommunale avløp og avløp i spredt bebyggelse, samt avrenning fra landbruk kommer på toppen av dette. Dette medfører for høy belastning av næringsalter og partikler, som blant annet fører til oppblomstring av alger og tilslamming, som igjen har negative konsekvenser for plante- og dyreliv og mennesker. I tillegg påvirker klimaendringene miljøet og forsterker effektene av menneskelig aktivitet. Sommerens ekstremvær har åpenbart tilført fjorden store mengder partikler, næringsalter m.m. og vi har ikke full oversikt over hvor lenge dette også vil påvirke miljøet i fjorden negativt.

Den helhetlige tiltaksplanen for Oslofjorden som ble lagt fram i 2021, samt etableringen av Oslofjordrådet, har vært gode initiativ for å se de ulike påvirkningsfaktorene i sammenheng, herunder også påvirkning fra fiskeriene.

Havforskningsinstituttet har gjennomført undersøkelser som viser at tilstanden for kyst- og fjordtorskbestandene i Oslofjorden, men også lenger sør, over tid er redusert, med vedvarende høy fiskedødelighet for kystnær torsk. Undersøkelser viser også at det er

fritidsfiske som står for det høyeste uttaket av kysttorsk i Oslofjorden. Dette mener jeg det er viktig å merke seg.

For å bidra til vern av kysttorsken i sør, ble det derfor i 2019 innført en rekke tiltak. Spesielt kan jeg nevne tre tiltak:

- Forbud mot å fiske torsk i Oslofjorden innenfor grunnlinjen fra og med Vestfold og Telemark og til grensa mot Sverige. Forbudet gjelder hele året.
- Forbud mot alt fiske i 14 gytefelt langs strekningen Lindesnes til svenskegrensa i tiden torsken gyter (1. januar – 30. april)
- Forbud mot å fiske med bunnsatte garn hele året innenfor grunnlinja fra og med Vestfold og Telemark til grensa mot Sverige. Denne regelen kommer i tillegg til forbudet mot fritidsfiske med garn på grunnere vann enn 25 meter, som gjelder i hele Skagerrak i perioden fra og med 1. juni til og med 15. august.

I tillegg ble det innført tekniske reguleringer som sorteringsrist i rekefisket og større maskevidde for å sikre bedre selektivitet i fisket, for å passe på den mest sårbare og minste fisken.

I det følgende vil jeg kommentere representantenes tre forslag:

1. Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunene gis mulighet til å opprette lokale fiskeforbudssoner.

Forvaltningen av marine ressurser skjer i dag på nasjonalt nivå. Det er flere årsaker til dette, blant annet fordi det dreier seg om levende ressurser som vandrer i havet, og som ikke naturlig hører til i en bestemt kommune. Oppgaven med forvaltning av og kontroll av marine ressurser ligger i dag hos Fiskeridirektoratet. Selv om lokale myndigheter og interesser er tett på aktiviteten og områdene og således kan bidra med verdifulle innspill gjennom høringer m.m., så mener jeg det er svært viktig å hegne om at forvaltning av fiskeriressursene skal være et nasjonalt ansvar.

Direktoratet har gjennom mange år opparbeidet seg en kompetanse og kunnskap om marin ressursforvaltning som få andre besitter. Jeg mener derfor at Fiskeridirektoratet fortsatt må være sentrale i forvaltning og regulering av fiskeressursene og at dette ansvaret ikke bør delegeres til ulike kommuner.

2. Stortinget ber regjeringen forby bunntåling i Oslofjorden.

Høsting av marine ressurser, altså matproduksjon, innebærer en viss påvirkning på naturen. Bunntåling er den eneste effektive måten å fiske reker på. Samtidig er det slik at bunntålingen i Oslofjorden og lenger ut i Skagerrak i det store og hele foregår på godt kjente rekefelt. Tålingen foregår i områder som har vært brukt til matproduksjon i mange tiår – og yrkesfisket i Oslofjorden i dag er relativt begrenset både når det gjelder fangstmengde og

antall fiskefartøy. Jeg ville derfor vært varsom med å indikere at ansvaret for tilstanden i Oslofjorden ligger hos et lite antall yrkesfiskere. Jeg vil også nevne at det gjøres et kontinuerlig arbeid med å utvikle redskaper som er mer skånsomme mot havbunnen og som er mer treffsikre med hensyn til målarten for fisket.

En eventuell innføring av et generelt forbud mot bunntåling i dette området vil innebære at den eksisterende kystrekeflåten ikke vil kunne utøve dette fiskeriet lenger. I tillegg til at det vil ha konsekvenser for fartøysiden, vil det også ha konsekvenser for aktiviteter på land som er avhengig av råstoffet, samt befolkningens tilgang på ferske reker.

Jeg mener på denne bakgrunn at det ikke er riktig å innføre et slik forbud mot bunntåling i Oslofjorden.

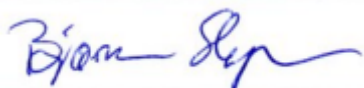
3. Stortinget ber regjeringen utrede behovet for sterkere fiskerestriksjoner i Oslofjorden og behovet for større marine verneområder.

Som nevnt ovenfor så er det allerede innført flere tiltak på fiskerisiden som skal begrense fiskeinnsatsen. Det er vanskelig å si noe helt sikkert om hvor effektive disse tiltakene har vært, da de ble innført 2019, og derfor har virket i relativt kort tid. Generelt må det forventes at synlige effekter av ethvert tiltak i komplekse marine områder kan ta tid, og dette gjelder særlig i Oslofjorden hvor mange ulike faktorer påvirker miljøsituasjonen.

Når det gjelder eventuelle nye tiltak innenfor fiskerierne, har jeg en god og løpende dialog med Norges Fiskarlag og andre fiskeriorganisasjoner om hvordan vi kan bedre bærekraften omkring forvaltningen av fiskeressursene i Oslofjorden. Jeg er åpen for å kunne vurdere ytterligere fiskeritiltak og dette er noe vi i så fall vil vurdere gjennom de ordinære prosesser.

Jeg vil avslutningsvis understreke at en videre oppfølging av arbeidet knyttet til helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden er et godt utgangspunkt for finne løsninger som kan bidra til å bedre miljøsituasjonene og fiskebestandene i Oslofjorden.

Med hilsen

Bjørnar Selnes Skjæran

